

**MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
w CZĘSTOCHOWIE**

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W CZĘSTOCHOWIE ZA ROK 2021**

Częstochowa, luty 2022 r.

Spis treści

WSTĘP	3
I. STRUKTURA WYDATKÓW ZA 2021 ROK I DOCHODZENIE NALEŻNOŚCI	5
II. DZIAŁANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	8
III. DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW 11	
IV. DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE	11
V. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRACY ŚRODOWISKOWEJ	12
VI. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB UBOGICH, BEZDOMNYCH I ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	14
VII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W CENTRUM POMOCY DZIECKU NIEPEŁNOSPRAWNEMU I JEGO RODZINIE.....	18
VIII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSÓB STARSZYCH	19
IX. WYPŁACANIE WYNAGRODZENIA ZA SPRAWOWANIE OPIEKI.....	26
X. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ	26
XI. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ, WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2022 ROK.....	32

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, składa coroczne sprawozdanie ukazujące efekty zrealizowanych w 2021 r. zadań. Rodzina, praca, integracja i partnerstwo to kluczowe słowa wyznaczające kierunki działania MOPS na rzecz niesienia pomocy i dążenia do poprawy jakości życia mieszkańców miasta Częstochowy. Sprawozdanie przedstawia zakres zrealizowanych zadań w szczególności w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę o systemie oświaty, ustawę o zatrudnieniu socjalnym, ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawę o ochronie zdrowia psychicznego. Do zadań priorytetowych MOPS uznać należy działania ukierunkowane na:

- tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej,
- umacnianie wśród rodzin postaw aktywności i przedsiębiorczości mających na celu zmianę stylu życia,
- przeciwdziałanie i niwelowanie skutków negatywnych zjawisk społecznych,
- usamodzielnianie klientów pomocy społecznej poprzez aktywizację zawodową i społeczną,
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych,
- zaspokajanie potrzeb rodzin i osób, które nie mogą ich zaspokoić we własnym zakresie,
- wzmocnienie współpracy z podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- tworzenie osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie.

W celu lepszego wykorzystania posiadanych zasobów w skutecznej i komplementarnej pracy na rzecz osób i grup wymagających włączenia społecznego i wsparcia, kontynuowano model oddzielenia zadań administracyjnych od pracy socjalnej oraz świadczenia usług socjalnych. W realizacji zadań spoczywających na Ośrodku kładziono szczególny nacisk na zapewnienie możliwie najwyższej jakości świadczonych usług oraz zapewnienie adekwatnych do potrzeb form wsparcia mieszkańcom Częstochowy. Udzielano pomocy osobom znajdującym się w izolacji domowej i kwarantannie, osobom starszym i niepełnosprawnym, a także osobom, które ze względu na epidemię wirusa SARS-CoV-2 utraciły swoje główne źródła utrzymania i znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. W trosce o bezpieczeństwo pracowników i klientów ograniczono możliwość osobistego stawiennictwa w Ośrodku. Zalecano załatwianie spraw związanych z działalnością MOPS, w tym składanie pism i wniosków w miarę

możliwości za pośrednictwem poczty tradycyjnej, poczty elektronicznej, elektronicznej skrzynki podawczej (portalu ePUAP), innych elektronicznych sposobów komunikacji oraz telefonicznie. Mimo ograniczeń i zagrożeń epidemicznych pracownicy MOPS realizowali swoje zadania. Oferta wsparcia, w razie potrzeby była modyfikowana, dopasowana do potrzeb odbiorców z zachowaniem wymogów wynikających z obowiązującego reżimu sanitarnego.

Ośrodek skutecznie wykorzystywał środki zewnętrzne do realizacji swoich zadań, w efekcie rozbudowując ofertę wsparcia, wdrażając nowatorskie, zindywidualizowane wsparcie dla mieszkańców, rodzin i społeczności lokalnych. Szczególny wymiar miała również współpraca z organizacjami pozarządowymi, związana z realizacją projektów partnerskich przy wykorzystaniu funduszy unijnych, tj. m.in. projektu „Przyszłość to My – CIS rozwój”, „Akcja – Aktywizacja II”, „Częstochowa silna dzielnicami” czy też partnerskiego projektu „Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”.

W sprawozdaniu przedstawiono potrzeby w zakresie pomocy społecznej oraz w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej służące poprawie jakości funkcjonowania jednostki w 2022 r.

I. STRUKTURA WYDATKÓW ZA 2021 ROK I DOCHODZENIE NALEŻNOŚCI

Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie finansowano z budżetu państwa, środków miasta Częstochowy, dotacji celowych Wojewody Śląskiego, środków PFRON, środków Funduszu przeciwdziałania COVID-19 oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2021 r. na realizację zadań wydatkowano ogółem kwotę 68 825 476 zł.

Tabela nr 1

Dane dotyczące wydatków zrealizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie w 2021 roku

Rozdział	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Plan finansowy [zł]	Wydatki [zł]	Wykonanie [%]
85154	obsługa zespołu interdyscyplinarnego	budżet gminy	317 349	310 106	97,72
85156	opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione	dotacja celowa	61 317	61 213	99,83
85195	udzielanie świadczeń zdrowotnych dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	dotacja celowa	163 848	150 343	91,76
85202	domy pomocy społecznej	budżet gminy	14 265 177	14 107 818	98,90
85203	Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie	budżet gminy	1 978 598	1 902 085	96,13
85203	wspieranie osób z zaburzeniami psychicznymi - ŚDS ul. Feliksa Nowowiejskiego 15	dotacja celowa	64 958	64 956	100,00
85213	opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione pobierające zasiłek stały	dotacja celowa	911 303	908 316	99,67
85214	zasiłki celowe	budżet gminy	1 632 039	1 535 762	94,10
85214	zasiłki okresowe	dotacja celowa	1 736 005	1 713 958	98,73
85216	zasiłki stałe	dotacja celowa	9 023 279	8 924 855	98,91
85219	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	budżet gminy	15 545 046	15 356 778	98,79
85219	dofinansowanie wynagrodzeń MOPS	dotacja celowa	2 294 976	2 294 976	100,00
85219	dodatek po 250 zł i 400 zł dla pracowników socjalnych	dotacja celowa	326 906	317 051	96,99
85219	dofinansowanie wynagrodzeń MOPS wkład własny	budżet gminy	655 471	655 471	100,00
85219	wynagrodzenie dla opiekunów prawnych i koszty obsługi zadania	dotacja celowa	177 572	166 287	93,64
85220	mieszkania chronione	budżet gminy	145 042	114 060	78,64
85228	świadczenie usług opiekuńczych	budżet gminy	2 479 913	2 211 468	89,18

Rozdział	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Plan finansowy [zł]	Wydatki [zł]	Wykonanie [%]
85230	pomoc państwa w zakresie dożywiania	dotacja celowa	1 365 875	1 216 036	89,03
85230	pomoc państwa w zakresie dożywiania - wkład własny	budżet gminy	976 584	810 691	83,01
85295	prace społecznie użyteczne	budżet gminy	5 124	5 123	99,98
85295	zwrot środków pobranych w nadmiernej wysokości - projekty unijne	budżet gminy	1 956	1 956	100,00
85295	udzielenie tymczasowego schronienia osobom w kryzysie bezdomności	budżet gminy	3 664 600	3 462 777	94,49
85295	„Wspieraj Seniora”	środki funduszu przeciwdziałania covid-19	60 340	37 726	62,52
85295	„Akcja – Aktywizacja II” – budżet państwa	budżet państwa	2 905	1 034	35,59
85295	„Akcja – Aktywizacja II” – dotacja EFS	środki EFS	24 695	8 793	35,61
85295	„Częstochowa silna dzielnicami” – budżet państwa	budżet państwa	27 463	27 433	99,89
85295	„Częstochowa silna dzielnicami” – dotacja EFS	środki EFS	233 433	233 261	99,93
85295	„Przyszłość to My – CIS rozwój” – budżet państwa	budżet państwa	7 074	7 074	100,00
85295	„Przyszłość to My – CIS rozwój” – dotacja EFS	środki EFS	60 126	60 126	100,00
85324	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	budżet gminy	832 733	793 854	95,33
85324	koszty obsługi programu „Aktywny Samorząd”	środki PFRON	39 000	28 905	74,12
85324	pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi	środki PFRON	6 500	6 478	99,66
85324	zajęcia klubowe w WTZ	środki PFRON	2 025	2 025	100,00
85334	pomoc dla repatriantów	budżet gminy	6 562	6 562	100,00
85415	edukacyjna opieka wychowawcza	dotacja celowa	430 000	335 689	78,07
85415	edukacyjna opieka wychowawcza - wkład własny	budżet gminy	135 000	83 922	62,16
85504	wspieranie rodziny	budżet gminy	1 500	0	0,00
85508	rodziny zastępcze - zadanie gminy	budżet gminy	1 545 000	1 446 442	93,62
85508	rodziny zastępcze - zadanie powiatu	budżet gminy	6 212 019	5 827 302	93,81
85508	pomoc państwa w wychowywaniu dzieci - dodatek wychowawczy	dotacja celowa	1 765 234	1 746 203	98,92
85510	placówki opiekuńczo-wychowawcze - zadanie gminy	budżet gminy	367 488	351 325	95,60
85510	placówki opiekuńczo-wychowawcze - zadanie powiatu	budżet gminy	892 033	815 854	91,46
85510	pomoc państwa w wychowywaniu dzieci - dodatek do zryczałtowanej kwoty	dotacja celowa	30 500	28 805	94,44

Rozdział	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Plan finansowy [zł]	Wydatki [zł]	Wykonanie [%]
85510	pomoc państwa w wychowywaniu dzieci – dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego	dotacja celowa	692 300	684 577	98,88
Razem			71 166 868	68 825 476	96,71
w tym:					
budżet gminy			51 659 234	49 799 355	96,40
dotacje celowe			19 044 073	18 613 266	97,74
środki PFRON			47 525	37 408	78,71
środki unijne			318 254	302 180	94,95
budżet państwa			37 442	35 541	94,92
środki Funduszu przeciwdziałania covid-19			60 340	37 726	62,52

W roku sprawozdawczym wystawiono upomnienia i wezwania do zapłaty w wysokości 2 851 526 zł. Na powyższą kwotę składały się należności wynikające z ustawy o pomocy społecznej w wysokości 318 698 zł oraz należności wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w wysokości 2 532 828 zł. Wystawiono tytuły wykonawcze na kwotę 2 776 832 zł, z czego 202 511 zł to należności wynikające z ustawy o pomocy społecznej i 2 574 321 zł to należności wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2021 r. wystawiono 34 decyzje umarzające koszty upomnienia na kwotę 641 zł.

Tabela nr 2

Dane dotyczące dochodzenia należności

	Liczba dłużników	Liczba upomnień i wezwań do zapłaty	Liczba tytułów wykonawczych
należności wynikające z ustawy o pomocy społecznej	839	127	100
należności wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	2 072	123	350
należności wynikające z ustawy o systemie oświaty	48	-	-

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej zmieniły się zasady przekazywania tytułów wykonawczych do organu egzekucyjnego. W nawiązaniu do wytycznych, opracowano i zrealizowano zadanie polegające na wdrożeniu i obsłudze programu (eTW) stworzonego przez Ministerstwo Finansów. Program służy do sporządzania oraz przekazywania tytułów wykonawczych do organu egzekucyjnego drogą elektroniczną.

II. DZIAŁANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIELĘGNACJI ZASTĘPCZEJ

Do zadań realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie w zakresie pieczy zastępczej w roku sprawozdawczym należało zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki i wychowania ze strony rodziców biologicznych, w szczególności poprzez finansowanie pobytu dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz kierowanie dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej, prowadzenie w związku z tym rejestru dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych, systematyczne analizowanie stopnia wykorzystania miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy, a także współpracę z instytucjami działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Obsługiwano 51 umów zawartych z rodzinami zastępczymi zawodowymi i prowadzącymi rodzinny dom dziecka oraz osobami zatrudnionymi do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Ustalano u rodziców biologicznych opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Występowano z pozwami o zasądzenie alimentów u rodziców dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Częstochowy Nr 1640.2021 z dnia 17 czerwca 2021 r. uchylono Zarządzenie Nr 941.2020 z dnia 20 maja 2020 r. i tym samym wznowiono obowiązek dokonywania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. W 2021 r. uczestniczono w 37 Zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej odbywających się w Częstochowskim Centrum Wsparcia Rodziny oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Częstochowy. Ponadto uczestniczono w 1 Zespole ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego przez sąd w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym.

W minionym roku realizowano 110 porozumień z powiatami w sprawie ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej. Wspierano organizacje pozarządowe w realizacji zleconych im zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, m.in. poprzez monitoring realizacji zadania zleconego oraz wizytowanie podmiotów. Przeprowadzono 49 monitoringów oraz 3 wizytacje w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego prowadzonych przez miasto Częstochowa.

Zapewniano pomoc osobom usamodzielnianym w szczególności poprzez: udzielanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym.

Tabela nr 3

Dane dotyczące pieczy zastępczej

Rodzinna piecza zastępcza		Liczba
rodziny zastępcze		241
w tym:		
rodziny zastępcze spokrewnione		171
rodziny zastępcze niezawodowe		55
rodziny zastępcze zawodowe		15
dzieci przebywające w rodzinach zastępczych		325
w tym:		
w rodzinach zastępczych spokrewnionych		215
w rodzinach zastępczych niezawodowych		64
w rodzinach zastępczych zawodowych		46
rodzinne domy dziecka		6
dzieci przebywające w rodzinnym domu dziecka		34
Dane dotyczące świadczeń		Liczba decyzji
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej i w rodzinnym domu dziecka		725
świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka		43
dodatek wychowawczy i dodatek do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego		584
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki		15
świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego		79
dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania		35
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu		16
Umieszczenie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych		
Nazwa instytucji	Liczba skierowań	
	wydanych	zrealizowanych
Katolicka Placówka Wychowawcza „Nasz Dom”	10	9
Dom Wsparcia Dla Dzieci i Młodzieży	2	2
Dom Wsparcia Dla Dzieci i Młodzieży Nr 2	0	0
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Amicus”	4	3
Całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego „Przystanek Bardo”	0	0
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Amicus-Ludowa”	3	3
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Amicus-Legionów”	11	9
Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Kolorowej 82	0	0
Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Połanieckiej 175*	0	0
Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9	0	0
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczna Przystań”	2	2
Razem	32	28

liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta	11
liczba umieszczonych dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w trakcie roku 2021 na podstawie skierowań oraz w trybie interwencyjnym	28
liczba przebywających dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wg stanu na dzień 31.12.2021 r.	113
Dane dotyczące opłaty rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	
ustalenie opłaty	295
odstąpienie od ustalenia opłaty	421
umorzenie opłaty	78
rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności	2
Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka przebywającego w pieczy	
liczba skierowanych do sądu pozwów o alimenty	44
liczba odrzuconych pozwów przez sąd	2

*Zgodnie z wnioskiem Zastępcy Prezydenta Miasta Częstochowy, Wojewoda Śląski, Decyzją Nr PSVI.943.1.16.2021 z dnia 29 października 2021 r. wyraził zgodę na likwidację Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Połanieckiej 175.

W dniu 1 października 2021 r. ostatni wychowanek usamodzielniał się i opuścił placówkę, natomiast Dyrektor placówki od dnia 29 grudnia 2021 r. przeszedł na emeryturę.

Tabela nr 4

Dane dotyczące usamodzielnienia wychowanków

Usamodzielnienie wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba	
	decyzji	osób
pomoc na usamodzielnienie	25	24
pomoc na kontynuowanie nauki	61	72
pomoc na zagospodarowanie – w tym w formie rzeczowej	19	19
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym pobyt w mieszkaniu chronionym	11	5
ilość osób objętych pracą socjalną i poradnictwem	5	
Usamodzielnienie wychowanków z instytucjonalnej pieczy zastępczej		
pomoc na usamodzielnienie	9	9
pomoc na kontynuowanie nauki	82	59
pomoc na zagospodarowanie – w tym w formie rzeczowej	9	9
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym pobyt w mieszkaniu chronionym	16	8
ilość osób objętych pracą socjalną i poradnictwem	16	

Zadania z zakresu wspierania rodziny realizowano w szczególności przez pracowników socjalnych, poprzez analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, a także podnoszenie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny. Pracownicy socjalni w 49 środowiskach zdecydowali o konieczności zawnioskowania o dodatkową formę pomocy w rodzinie jaką jest asystent rodziny. Ponadto jedną z form wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczych była pomoc w opiece i wychowaniu w placówkach wsparcia dziennego. W roku sprawozdawczym na terenie miasta funkcjonowało 15 placówek na zlecenie gminy, które dysponowały 399 miejscami.

Tabela nr 5

Dane dotyczące wspierania rodziny, pomocy w opiece i wychowaniu

przekazane wnioski o przydzielenie asystenta rodziny Podmiotowi organizującemu pracę z rodziną	49
placówki wsparcia dziennego	15
w tym w formie:	
opiekuńczej	9
specjalistycznej	7
liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego	399

III. DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW

Pomoc materialną dla uczniów w postaci stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego realizowano ze środków pochodzących z dotacji Wojewody Śląskiego (80% całkowitego kosztu zadania) i wkładu własnego gminy (20% całkowitego kosztu zadania). W 2021 r. Gmina Częstochowa otrzymała dotację celową z budżetu Wojewody Śląskiego w kwocie 430 000 zł. Przyznano 511 stypendiów szkolnych, na które wydatkowano kwotę 405 811 zł. Na wypłatę zasiłków szkolnych dla 23 uczniów wykorzystano kwotę 13 800 zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 419 611 zł. Z powodu braku przesłanek zawartych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, 32 uczniom odmówiono pomocy w postaci stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego. Umorzono postępowania administracyjne w sprawie udzielenia pomocy dla 78 uczniów, natomiast bez rozpatrzenia pozostawiono sprawy udzielenia pomocy dla 9 uczniów.

IV. DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie w ramach działań zapobiegających zjawisku przemocy w rodzinie świadczone pomoc specjalistyczną w formie indywidualnej terapii krótkoterminowej w nurcie terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach. Z uwagi na stan epidemii zmniejszyła się liczba osób uczestniczących w terapii. W roku sprawozdawczym z powyższej formy pomocy skorzystały 3 osoby. Przeprowadzano konsultacje telefoniczne oraz w uzasadnionych przypadkach, z zachowaniem reżimu sanitarnego, konsultacje osobiste dotyczące rozwiązania problemu przemocy w rodzinie. Prowadzono pracę socjalną w 457 rodzinach dotkniętych przemocą. Podjęto 63 działania interwencyjne w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia osób doświadczających przemoc w rodzinie.

W ramach partnerstwa lokalnego „Częstochowa – mówimy NIE uzależnieniom i przemocy” współpracowano z organizacjami pozarządowymi. W celu podniesienia efektywności pracy z rodzinami doświadczającymi przemocy, konsultowano się z przedstawicielami podmiotów zajmujących się zwalczaniem przemocy w rodzinie, m.in. Kuratorskimi Służbami, Policją, Prokuraturą, Sądem Rodzinnym.

Ponadto zapewniano obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Częstochowy. Z uwagi na stan epidemii, bieżące sprawy Zespołu oraz dalsze działania w ramach współpracy na rzecz rodzin dotkniętych przemocą, pomiędzy podmiotami, których przedstawiciele stanowią skład Zespołu, omawiano za pomocą zdalnych środków komunikacji. Realizowano Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021. Pracownicy Sekcji Pomocy Specjalistycznej dla Rodzin Zagrożonych Przemocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej podejmowali działania związane z koordynacją pracy grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Powołano 343 grupy robocze. W 2021 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 419 Niebieskich Kart, natomiast 114 Kart pozostało w prowadzeniu na 2021 r. z lat poprzednich. W ramach procedury zakończono 345 Niebieskich Kart. Złożono 97 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Częstochowie oraz 46 wniosków do Sądu Rodzinnego.

V. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRACY ŚRODOWISKOWEJ

W roku sprawozdawczym w ramach pracy środowiskowej podjęto działania z zakresu aktywizacji osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie. Kontynuowano współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Częstochowie w zakresie aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych, w ramach której w okresie od 4 maja 2021 r. do 30 czerwca 2021 r. zorganizowano prace społecznie użyteczne dla osób korzystających ze wsparcia MOPS. Osoby bezrobotne wykonywały prace domowe o charakterze pomocniczym w rodzinie opiekującej się osobą z niepełnosprawnością oraz były wsparciem dla pracowników szkół i organizacji pozarządowych. Ze względu na sytuację epidemiczną ograniczono ilość rodzin, na rzecz których realizowane były prace pomocnicze.

Tabela nr 6

Dane dotyczące prac społecznie użytecznych

liczba osób skierowanych przez PUP do udziału w pracach społecznie użytecznych w okresie od maja do czerwca 2021 r.	11
liczba osób wykonujących prace społecznie użyteczne w tym:	9
osoby wykonujące prace na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych w ramach realizacji programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	1
liczba rodzin, u których wykonywane były prace społecznie użyteczne – prace na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych w ramach realizacji programu	1

kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	
liczba podmiotów, w których wykonywane były prace społecznie użyteczne	9
liczba godzin prac społecznie użytecznych wykonanych na rzecz jednostek gminnych i organizacji pozarządowych oraz na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych w ramach realizacji programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	577

Kontynuowano współpracę z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na terenie miasta Częstochowy, tj. Centrum Integracji Społecznej przy ul. Legionów 50A, Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Integracji Społecznej „Feniks”, Centrum Integracji Społecznej przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej” oraz Powiatowo-Miejskim Centrum Integracji Społecznej działającym w ramach Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Jozue”. Kierowano osoby korzystające z pomocy społecznej oraz inne osoby z obszaru wykluczenia społecznego do uczestnictwa w zajęciach z reintegracji społecznej i zawodowej. W minionym roku na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego w jednostce, 10 uczestników CIS przy ul. Legionów 50A realizowało prace pomocnicze w komórkach organizacyjnych MOPS, na stanowiskach: goniec oraz pomoc administracyjna.

Tabela nr 7

Dane dotyczące Centrów Integracji Społecznej

Nazwa	Liczba skierowań wydanych na okres próbny	Liczba kwalifikacji wydanych po ukończeniu okresu próbnego
Centrum Integracji Społecznej przy ul. Legionów 50A	101	39
Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Integracji Społecznej „Feniks” przy ul. Legionów 21	265	156
Centrum Integracji Społecznej przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej” przy ul. Złotej 47	107	63
Powiatowo-Miejskie Centrum Integracji Społecznej przy Chrześcijańskim Stowarzyszeniu Dobroczynnym „Jozue” przy ul. Józefa Gaczkowskiego 15a	32	23
Razem	505	281

Organizowano miejsca pracy dla osób skierowanych przez Kuratorską Służbę Sądową do wykonywania na terenie MOPS kary ograniczenia wolności oraz pracy społecznie użytecznej. Do odwołania wstrzymano przyjmowanie osób skierowanych do wykonywania prac pomocniczych w Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie, ze względu na trwający remont budynku przy ul. Jasnogórskiej 34.

Tabela nr 8**Dane dotyczące nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne**

liczba utworzonych stanowisk pracy	3
liczba osób ukaranych skierowanych przez Kuratorską Służbę Sądową do wykonywania pracy	4
liczba osób ukaranych przyjętych i wykonujących pracę oraz kontynuujących wyroki z roku 2020	4
liczba osób ukaranych, które pozytywnie zakończyły wykonywanie kary	1
liczba godzin odpracowanych przez osoby ukarane	454

VI. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB UBOGICH, BEZDOMNYCH I ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

W roku sprawozdawczym w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie przyjęto łącznie 10 396 wniosków o udzielenie pomocy. Wydano 1 748 zaświadczeń oraz 107 postanowień o odmowie wydania zaświadczenia. Przeprowadzono 534 interwencje.

Tabela nr 9**Dane dotyczące przyznanych zasiłków stałych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej**

liczba rodzin	1 384
liczba świadczeń	14 193
koszt w zł	7 633 742

Tabela nr 10**Dane dotyczące pomocy udzielonej w ramach zadań własnych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej**

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Wydatki [zł]
zasiłek celowy	7 277	1 291 794
w tym:		
zasiłek celowy specjalny	376	107 954
sprawienie pogrzebu	35	122 389
zasiłek okresowy	6 710	1 544 983
zasiłek celowy na zakup żywności lub posiłku Program – „Posiłek w szkole i w domu”	6 681	869 017

Tabela nr 11**Dane dotyczące wydanych decyzji administracyjnych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej**

Rodzaj świadczenia	Liczba decyzji
zasiłek celowy	3 903
zasiłek okresowy	3 281
zasiłek stały	1 547
Program „Posiłek w szkole i w domu”:	
zasiłki celowe	3 193
posiłki w szkole	687
posiłki w jadłodajni	423
paczki żywnościowe	423
inne:	
paczki czystościowe	432
prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	660
odmowne	130

W Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej udzielano pomocy niematerialnej, przede wszystkim osobom starszym i z niepełnosprawnością, rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, osobom bezrobotnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi, osobom uzależnionym od alkoholu oraz osobom doświadczającym przemocy. Pomoc niematerialną realizowano w formie rzeczowej i pracy socjalnej.

Tabela nr 12**Dane dotyczące udzielonej pomocy niematerialnej w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej**

Rodzaj udzielonej pomocy	Liczba
rodziny objęte pomocą	2 072
wnioski kierowane do sądu	104
w tym:	
o objęcie nadzorem kuratora/umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	13
informujące o sytuacji rodzinnej	61
przymusowe leczenie psychiatryczne	8
przymusowe umieszczenie w DPS	22
wnioski kierowane na przymusowe leczenie odwykowe oraz kierowanie na diagnozę i terapię	30
osoby skierowane na leczenie odwykowe	26
rodziny objęte asystentem rodziny	112

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie udzielano pomocy w postaci pobytu w mieszkaniach chronionych przeznaczonych dla samotnych rodziców z dziećmi, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W roku sprawozdawczym wydano 12 decyzji administracyjnych. Z mieszkań chronionych treningowych skorzystało 16 osób.

Ponadto samotnym rodzicom z małoletnimi dziećmi oraz kobietom w ciąży przyznawano pomoc w postaci skierowania do ośrodka wsparcia o charakterze całodobowym, tj. Domu Samotnej Matki i Dziecka w Częstochowie przy ul. ks. Stanisława Staszica 5, prowadzonego przez Caritas Archidiecezji Częstochowskiej. Głównym celem placówki było zapewnienie niezbędnej pomocy oraz wsparcia w procesie usamodzielnienia i powrotu do społeczności lokalnej. Podopieczni mieli zapewniony pobyt, wyżywienie, opiekę medyczną, pomoc psychologiczną, opiekę duchową oraz wsparcie wychowawców. W 2021 r. wsparciem objęto 36 samotnych rodziców i dzieci.

Prowadzona praca socjalna miała na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracą socjalną objęto rodziny wieloprotblemowe, a podejmowane działania miały doprowadzić do pozytywnych zmian w funkcjonowaniu rodziny. Każda pozytywna zmiana zachodząca w rodzinie świadczy o skuteczności prowadzonej pracy socjalnej. Dotyczy to nie tylko wyjścia z systemu pomocy społecznej, ale także zminimalizowania dysfunkcji występujących w rodzinie, bowiem istotą prowadzenia pracy socjalnej przy wykorzystaniu jej narzędzi jest rozwiązywanie poszczególnych problemów. Prowadząc pracę socjalną pracownicy korzystali z nowoczesnych narzędzi, które zwiększają szansę na kompleksową i adekwatną diagnozę, co warunkuje skuteczność działań pracy socjalnej. Ogółem metodyczna praca socjalna prowadzona była w 385 rodzinach.

Praca socjalna prowadzona wobec osób bezdomnych miała na celu przede wszystkim zapobieganie wykluczeniu społecznemu tej grupy osób, ich degradacji biologicznej i społecznej oraz dążenie do usamodzielnienia, głównie poprzez aktywizację zawodową i integrację osób bezdomnych ze społeczeństwem. W 2021 r. pracą socjalną zostało objętych 680 osób bezdomnych. Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej polegały m.in. na podpisaniu i realizacji kontraktów socjalnych ustalających realizację zadań oraz bieżący monitoring osoby w kryzysie bezdomności. W roku sprawozdawczym podpisano 410 kontraktów socjalnych. Motywowano i kierowano osoby bezdomne na leczenie odwykowe. Podejmowano działania interwencyjne, mające na celu monitoring miejsc niemieszkalnych na terenie miasta, celem zapobieżenia utraty zdrowia i życia przez osoby bezdomne. Współpracowano z innymi instytucjami celem zabezpieczenia potrzeb osób bezdomnych. Współpracowano z Centrum Integracji Społecznej, Samorządowym Zakładem Budżetowym przy ul. Legionów 50A, Centrum Integracji Społecznej „Feniks” przy ul. Legionów 21, Powiatowo-Miejskim Centrum Integracji Społecznej „Jozue” oraz Centrum Integracji Społecznej w Częstochowie przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej” przy ul. Złotej 47, kierując osoby bezdomne do uczestnictwa i realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego.

Ponadto prowadzono bieżący nadzór oraz monitoring osób mieszkających w dwóch mieszkaniach chronionych. Osobom bezdomnym udzielano pomocy w postaci schronienia, pomocy rzeczowej,

finansowej oraz potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej. Gmina Miasto Częstochowa posiadała zabezpieczonych 265 miejsc w placówkach dla osób bezdomnych, w tym 35 miejsc w Ogrzewalni Miejskiej prowadzonej przez Samorządowy Zakład Budżetowy Centrum Integracji Społecznej w Częstochowie oraz 230 miejsc w schroniskach na podstawie umów zawartych z organizacjami pozarządowymi, tj. Caritas Archidiecezji Częstochowskiej, Fundacją Chrześcijańską „Adullam” i Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy „Agape”. Z uwagi na zwiększenie potrzeb w zakresie zapewnienia schronienia dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, dnia 8 listopada 2021 r. podpisana została dodatkowa umowa na realizację schronienia z usługami opiekuńczymi dla 48 osób.

Tabela nr 13

Dane dotyczące pomocy udzielonej osobom bezdomnym

Rodzaj udzielonej pomocy	Liczba		Wydatki [zł]
	osób	decyzji	
udzielenie schronienia	359	820	3 550 469
zasiłek celowy, w tym: na odzież i obuwie, pokrycie kosztu wyrobienia dokumentów tożsamości, zasiłek na bilety, na realizację bieżących potrzeb	131	310	61 881
zasiłek celowy – paczki ze środkami czystości	75	101	1 625
sprawienie pogrzebu	16	-	59 697
zasiłek okresowy	188	373	168 976
Program „Posiłek w szkole i w domu”	132	228	52 264
Program „Posiłek w szkole i w domu” – posiłek w jadłodajni	149	277	-
zasiłek stały	225	109	1 291 113
nabycie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej przez osoby nieubezpieczone w NFZ	258	429	-

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie realizowano program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”. Celem programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W ramach realizacji programu w roku sprawozdawczym udzielono wsparcia 3 266 osobom w łącznej wysokości 2 026 727 zł. Na kwotę tę składała się dotacja celowa z budżetu państwa, udzielona przez Wojewodę Śląskiego w wysokości 1 216 036 zł oraz wkład własny gminy w wysokości 810 691 zł.

W ramach programu realizowano pomoc w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży, które udzielane były przy współpracy z placówkami oświatowymi. Pomocy w postaci posiłków udzielano również osobom dorosłym w jadłodajniach, prowadzonych przez Fundację Chrześcijańską „Adullam” i Caritas Archidiecezji Częstochowskiej. Powyższą formą pomocy objęto 633 dzieci i młodzieży oraz 376 osób dorosłych. Łączna kwota wydatkowana na posiłki w placówkach oświatowych to 245 268 zł, natomiast na posiłki w jadłodajniach wydatkowano 800 702 zł. Ponadto w ramach programu przyznano pomoc

w postaci zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup posiłku lub produktów żywnościowych dla 1 738 osób na łączną kwotę 921 641 zł, jak również pomoc rzeczową w postaci paczek i artykułów żywnościowych dla 254 osób na łączną kwotę 59 115 zł.

Koordinowano współpracę z Bankiem Żywności w Częstochowie, Zarządem Miejskim Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Częstochowie i Caritas Archidiecezji Częstochowskiej, w zakresie realizowania na terenie miasta Częstochowy Podprogramu 2020, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. Wspólne działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i organizacji partnerskich pozwoliły dotrzeć z pomocą żywnościową do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej i dotkniętych ubóstwem materialnym.

Tabela nr 14

Dane dotyczące realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2020

liczba wydanych skierowań kwalifikujących do udziału w PO PŻ 2014-2020 Podprogram 2020	1 348
w tym do:	
Zarządu Miejskiego Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Częstochowie	221
Caritas Archidiecezji Częstochowskiej	927
Banku Żywności w Częstochowie	200
liczba osób zakwalifikowanych do udziału w PO PŻ 2014-2020 Podprogram 2020	2 728

W ramach wsparcia dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo i korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, umożliwiono 6 dzieciom udział w nieodpłatnym wypoczynku letnim w Korbielowie, zorganizowanym przez Kuratorium Oświaty w Katowicach.

VII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W CENTRUM POMOCY DZIECKU NIEPEŁNOSPRAWNEMU I JEGO RODZINIE

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie od 1994 r. jako ośrodek wsparcia działa Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie. Centrum zapewnia wieloprofilową i wielospecjalistyczną terapię dzieciom w wieku od 0 do 18. roku życia, z niepełnosprawnością ruchową, w tym ze sprzężeniami, jak również wsparcie psychoedukacyjne dla ich rodzin. Priorytetowy cel Centrum to pomoc we wczesnym wykryciu zaburzeń rozwojowych i psychosomatycznych dziecka, zastosowanie stałej wieloprofilowej rewalidacji, a tym samym przystosowanie dziecka z dysfunkcją narządu ruchu do pełnego uczestnictwa w życiu i pełnienia ról społecznych.

Ze względu na epidemię COVID-19 działalność Centrum do dnia 18 stycznia 2021 r. była zawieszona. Działalność wznowiono w pomieszczeniach zastępczych w budynku przy ul. Legionów 50, z uwagi na trwający remont i adaptację budynku przy ul. Jasnogórskiej 34. W minionym roku ośrodek działał w reżimie sanitarnym. Przestrzegano tymczasowych procedur mających na celu przeciwdziałanie

i zapobieganie rozprzestrzenianiu się COVID-19 w Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie. Przeorganizowano harmonogramy zajęć terapeutycznych oraz opracowano diagnozy i indywidualne programy terapii dla wychowanków z Domu Dziennego Pobytu, utrzymano ograniczoną ilość osób w grupie. Od lutego 2021 r. wznowiono działalność Klubu Dziecka i Rodzica „SŁONECZKO”.

W roku sprawozdawczym wykonano 4 612 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, z czego 3 182 godziny w ramach Ośrodka Rehabilitacji Usprawniającej i 1 430 godzin w ramach Domu Dziennego Pobytu. Przeprowadzono 1 084 konsultacje i terapie, w tym: 89 konsultacji z zakresu rehabilitacji medycznej (porady lekarskie), 350 konsultacji i terapii logopedycznych i 645 psychologicznych.

Tabela nr 15

Dane dotyczące usług Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie

Nazwa działu	Liczba osób korzystających
Dom Dziennego Pobytu	27
Ośrodek Rehabilitacji Usprawniającej	89
Klub Dziecka i Rodzica „SŁONECZKO”	14
Ośrodek Konsultacji i Poradnictwa	151

W dniach 18 i 19 października 2021 r. zorganizowano dni otwarte Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie. W związku z pandemią, wydarzenie odbyło się przy zachowaniu reżimu sanitarnego, na terenie ośrodka tylko po wcześniejszym zapisaniu się na konsultację oraz w formie konsultacji telefonicznych. Prowadzone w Centrum zajęcia terapeutyczne można było obejrzeć na nagrany na tą okazję filmie zamieszczonym na stronie internetowej i Facebooku ośrodka. Dniom otwartym towarzyszył Międzyprzedszkolny Konkurs Plastyczny „W przyjaźni wszyscy jesteśmy pełnosprawni”. Na konkurs wpłynęło 70 prac z 18 przedszkoli z terenu miasta Częstochowy. Przyznano 3 nagrody główne oraz 10 wyróżnień.

VIII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSÓB STARSZYCH

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie realizował pilotażowy program „Aktywny samorząd”, którego zasadniczym celem było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Do dnia 31 grudnia 2021 r. wydatkowano kwotę 734 283 zł. Zakończenie realizacji programu nastąpi do dnia 15 kwietnia 2022 r., natomiast umowy zawarte w ramach programu zostaną całkowicie rozliczone do dnia 31 sierpnia 2022 r.

Tabela nr 16**Dane dotyczące dofinansowania zadań z programu „Aktywny samorząd”**

Rodzaj pomocy	Liczb przyjętych wniosków ogółem	Liczba osób objętych dofinansowaniem	Kwota wypłaconego dofinansowania [zł]
dofinansowanie dostosowania samochodu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności	10	9	40 709
dofinansowanie uzyskania prawa jazdy	8	6	3 500
dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	109	73	422 137
dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi sprzętu i oprogramowania nabytego w ramach programu	11	6	6 000
dofinansowanie kosztów utrzymania sprawności technicznej sprzętu elektronicznego nabytego w ramach programu	1	1	0
dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, skutera inwalidzkiego lub napędu elektrycznego do wózka ręcznego	31	19	57 950
dofinansowanie kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	8	8	4 420
dofinansowanie zakupu protezy, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	8	7	0
pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	11	10	5 194
dofinansowanie kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym	111	96	194 373

W roku sprawozdawczym realizowano również, jako kontynuację zadania z roku 2020, program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – Moduł III. Program umożliwiał objęcie pomocą finansową osoby z niepełnosprawnością, które w okresie od 9 marca do 16 listopada 2020 r. utraciły możliwość korzystania z rehabilitacji świadczonej m.in. w warsztatach terapii zajęciowej, środowiskowych domach samopomocy, dziennych domach pomocy społecznej, szkołach specjalnych przysposabiających do pracy oraz w placówkach rehabilitacyjnych, których działalność finansowana była ze środków PFRON. W ramach realizacji programu przyznano i wypłacono dofinansowanie 329 osobom z niepełnosprawnością w łącznej wysokości 708 000 zł, z czego w roku 2021 wypłacono kwotę 236 000 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Urzędem Miasta Częstochowy uczestniczył w realizacji programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021 finansowanego

ze środków Funduszu Solidarnościowego. W ramach programu z usług asystenckich skorzystało 240 osób z niepełnosprawnością, które w okresie 5 miesięcy otrzymały 31 888 godzin wsparcia.

Ponadto w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przyznano dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Limit środków przekazanych przez PFRON na realizację zadań w 2021 r. wynosił 5 531 470 zł, z czego wydatkowano 5 526 194 zł.

Tabela nr 17

Dane dotyczące dofinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Rodzaj pomocy	Liczb przyjętych wniosków ogółem	Liczba osób objętych dofinansowaniem	Kwota wypłaconego dofinansowania [zł]
dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	3 640	3 138	1 113 852
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych	25	24	9 867
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek nieposiadających osobowości prawnej, działających na rzecz osób niepełnosprawnych	3	2	19 450
dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	1 154	1 007 osób 422 opiekunów	1 996 675
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	108	46	663 244
dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych	136	98	286 756
dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	37	31 umów 858 osób	134 590
dofinansowanie kosztów działalności warsztatu terapii zajęciowej	Ilość miejsc 60	60	1 301 760

W ramach działalności bezpłatnej wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego dla mieszkańców miasta Częstochowy wpłynęło 27 wniosków o wypożyczenie sprzętu. Wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Trzy osoby zrezygnowały z wypożyczenia sprzętu. W 2021 r. zawarto 24 umowy.

Realizowano pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych w Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie oraz w Częstochowskim Centrum dla Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną. Ogółem wydano 181 decyzji administracyjnych dla 124 osób. Przyznano również pomoc w formie pobytu i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ośrodkach wsparcia 416 osobom. Wydano w tym zakresie 572 decyzje administracyjne.

Tabela nr 18**Dane dotyczące kierowania do ośrodków wsparcia**

Nazwa placówki	Liczba decyzji	Liczba osób objętych pomocą
Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie przy ul. Jasnogórskiej 36	197	152
Dom Dziennego Pobytu dla Osób z Niepełnosprawnością Inteligektualną przy ul. Marszałka Ferdynanda Focha 71a	52	45
Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy ul. ks. Stanisława Staszica 10	35	30
Dzienny Dom „Senior+” przy ul. Wincentego Rapackiego 3/5	29	38
Dzienny Dom „Senior+” przy ul. Marysia 93	39	32
Dom Samotnej Matki i Dziecka przy ul. ks. Stanisława Staszica 5	72	36
Ośrodek wsparcia z miejscami całodobowego okresowego pobytu dla mieszkańców miasta Częstochowy (liczba osób objętych usługą – 15) przy ul. Krakowskiej 34	12	20
Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Lakowej 101	99	41
Całodobowy Ośrodek Wsparcia przy ul. Marszałka Ferdynanda Focha 71a	22	7
Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Feliksa Nowowiejskiego 15	15	15

W 2021 r. prowadzono jedno mieszkanie chronione treningowe, którego celem było przygotowanie osób z niepełnosprawnością do prowadzenia częściowo lub całkowicie samodzielnego życia poprzez naukę samodzielności i zaradności życiowej. Niniejsze zadanie zostało zlecone do realizacji przez Gminę Miasto Częstochowa Fundacji Oczami Brata. W minionym roku z mieszkania chronionego skorzystały 2 osoby.

Osobom z niepełnosprawnością intelektualną lub zaburzeniami psychicznymi przyznano pomoc w postaci pobytu w mieszkaniach chronionych wspieranych przy Częstochowskim Centrum dla Osób z Niepełnosprawnością Inteligektualną. Wydano 17 decyzji administracyjnych. Z niniejszej formy pomocy skorzystało 7 osób.

Osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały pomocy innych osób, udzielono pomocy w postaci usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Usługi te obejmowały przede wszystkim pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi udzielana była ze względu na problemy w funkcjonowaniu w społeczeństwie,

spowodowane zaburzeniami psychicznymi. W roku sprawozdawczym wydano 921 decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych dla 639 podopiecznych oraz 43 decyzje dla 24 podopiecznych objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadania z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi były realizowane przez Spółdzielnię Socjalną „Jasne, że zmiana”.

Tabela nr 19

Dane dotyczące usług opiekuńczych

Rodzaj usług	Liczba osób
usługi opiekuńcze	639
w tym:	
osoby samotne	170
osoby samotnie gospodarujące	406
osoby zamieszkałe z rodziną	63
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	24
w tym:	
osoby samotne	21
osoby zamieszkałe z rodziną	3

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021 realizowano na rzecz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawowali bezpośrednią opiekę, wymagali wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki nad tymi osobami. Program adresowany był również do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, jeżeli występuje konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, jak również konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Program realizowany był w III modułach:

- 1) świadczenie całodobowych usług opieki wytchnieniowej w miejscu wskazanym przez uczestnika Programu na terenie miasta Częstochowy, które otrzyma pozytywną opinię gminy. W ramach modułu ze wsparcia skorzystało 8 opiekunów nad osobami dorosłymi. Zadanie zostało przekazane przez Gminę Miasto Częstochowa do realizacji Spółdzielni Socjalnej „Jasne, że alternatywa 21”;
- 2) świadczenie usługi wytchnieniowej w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności lub niesamodzielnej osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem równoważnym. W ramach modułu ze wsparcia skorzystało 45 opiekunów osób dorosłych oraz 11 opiekunów sprawujących opiekę nad dziećmi. Zadanie zostało przekazane przez Gminę Miasto Częstochowa do realizacji Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencją oraz Stowarzyszeniu YAVA;

- 3) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej poprzez zapewnienie możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki członkom rodziny lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub opiekunom ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem równoważnym. W ramach modułu ze wsparcia skorzystało 38 opiekunów osób dorosłych i 1 opiekun sprawujący opiekę nad dwójką dzieci. Zadanie realizowane było przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Stowarzyszenie YAVA oraz Fundację Oczami Brata.

Gmina Miasto Częstochowa otrzymała dotację od Wojewody Śląskiego na realizację Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021 w łącznej wysokości 881 280 zł, w tym: 171 260 zł na realizację świadczenia usług w formie pobytu całodobowego, 122 400 zł na realizację świadczenia usług w formie specjalistycznego poradnictwa oraz 587 520 zł na realizację świadczenia usług w formie pobytu dziennego. Zadanie realizowane było od lipca do grudnia 2021 r.

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu udzielano pomocy w postaci skierowania i umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2021 r. w domach pomocy społecznej umieszczono 108 osób z terenu miasta Częstochowy, z czego 65 osób w domach pomocy społecznej położonych na terenie miasta Częstochowy, w tym w DPS przy ul. Wieluńskiej 1, ul. Wesołej 14, ul. św. Jadwigi 84/86 oraz przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza 2, natomiast 10 osób zostało umieszczonych w Domu Pomocy Społecznej Domus Misericordiae w Częstochowie przy ul. Ogrodowej 28. Ponadto 33 osoby zostały umieszczone w domach pomocy społecznej poza terenem naszego miasta, m.in. w Lublińcu, Blachowni, Poraju, Turowie, Gierałcicach, Końskich oraz we Włoszczowej. Realizując przedmiotowe zadanie wydano 1 214 decyzji.

Tabela nr 20

Dane dotyczące umieszczania w domach pomocy społecznej

Nazwa domu	Liczba miejsc	Liczba umieszczonych osób
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Sióstr Wincenta a' Paulo w Częstochowie dla osób w podeszłym wieku przy ul. Wieluńskiej 1	135	42
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim w Częstochowie dla niepełnosprawnych intelektualnie kobiet przy ul. Wesołej 14	85	2
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Braci Albertynów w Częstochowie dla niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn przy ul. św. Jadwigi 84/86	82	4

Nazwa domu	Liczba miejsc	Liczba umieszczonych osób
Dom Pomocy Społecznej w Częstochowie dla osób przewlekle psychicznie chorych przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza 2	192	17

Tabela nr 21

Dane dotyczące domów pomocy społecznej

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji
umieszczenie w domu pomocy społecznej	67
skierowanie do domu pomocy społecznej	139
odmowa skierowania do domu pomocy społecznej	12
umorzenie postępowania	211
zmiana odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej	311
zmiana skierowania do domu pomocy społecznej	11
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	139
naliczenie odpłatności na rzecz osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej	95
uchylenia decyzji	95
częściowe i całkowite zwolnienie na rzecz osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej	39
odmowa zwolnienia na rzecz osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej	37
zmiana odpłatności na rzecz osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej	3
postanowienia	14
inne wydane decyzje	41

W minionym roku, ze względu na panującą epidemię COVID-19, w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa, zawieszono do odwołania realizację projektów socjalnych: „Czyste mieszkanie”, „Senior – młody” i „Podano do stołu”, które w latach poprzednich były dodatkowymi formami wsparcia na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych, korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie.

Mając na uwadze potrzebę niesienia pomocy seniorom, jako grupie najbardziej narażonej na zachorowania w obowiązującym stanie epidemii, w 2021 r. Gmina Miasto Częstochowa kontynuowała realizację ogólnopolskiego Programu „Wspieraj Seniora”. Bezpośrednim realizatorem wsparcia w formie usługi zrobienia zakupów i ich dostarczenia do miejsca zamieszkania seniorów, wykupienia leków z apteki oraz dostarczenia gorącego posiłku, był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Pracownicy MOPS systematycznie udzielali pomocy 26 seniorom, mieszkańcom Częstochowy. Na realizację Programu wydatkowano kwotę 37 726 zł.

Tabela nr 22**Dane dotyczące realizacji Programu „Wspieraj Seniora”**

Sposób rejestracji do Programu	Ogólna liczba zgłoszeń	Liczba osób, którym udzielono pomocy	Liczba osób, które nie wymagały pomocy w Programie*	Liczba osób, którym ze względu na niespełnienie kryteriów Programu, nie udzielono pomocy
ogólnopolska infolinia	20 (w tym zgłoszenie 1 osoby zarejestrowane dwukrotnie)	12	8	0
zgłoszenie bezpośrednio do MOPS	16	14	10	0
Razem	36	26	10	0

* w ramach weryfikacji dokonanej przez pracownika MOPS ustalono, iż osoba np. oczekuje innej formy pomocy, ma zapewnione wsparcie ze strony rodziny/sąsiadów, itp.

IX. WYPŁACANIE WYNAGRODZENIA ZA SPRAWOWANIE OPIEKI

Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej wypłacał przyznane przez sąd wynagrodzenie za sprawowanie opieki dla ustanowionych opiekunów prawnych. W minionym roku wydatkowano kwotę 166 287 zł. Środki te przeznaczone były na wypłatę wynagrodzenia dla 34 opiekunów prawnych sprawujących opiekę i koszty obsługi zadania. Z tego tytułu wypłacono łącznie 537 świadczeń.

X. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ**„KOOPERACJE 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”**

Okres realizacji: 01.04.2018 r. – 30.06.2021 r.

Łączna wartość dofinansowania projektu ze środków UE: 9 966 995,50 zł

Wartość dofinansowania projektu ze środków UE dla Województwa Śląskiego wynosi 3 919 391 zł

Celem projektu było zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji. Praca multiprofesjonalna w ramach fazy pilotażu projektu „Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin” zakończyła się w grudniu 2020 r. II kwartał 2021 r. poświęcony był przeprowadzeniu działań edukacyjnych

w stosowaniu rezultatów ww. projektu. 10 czerwca 2021 r. odbyła się makroregionalna konferencja edukacyjna pn. „Kooperacje – korzyści, kompetencje, praktyka”, przeprowadzona w formie on-line, adresowana do przedstawicieli instytucji pomocy i integracji społecznej oraz innych polityk sektorowych, w której wzięli udział pracownicy MOPS zaangażowani w działania projektu. Projekt zakończył się 30 czerwca 2021 r.

„Przyszłość to My – CIS rozwój”

Okres realizacji: 01.10.2019 r. – 31.01.2023 r.

Wykonanie budżetu w 2021 r.: po stronie MOPS – 67 200 zł

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie kontynuował w roku 2021 działania w ramach projektu „Przyszłość to My – CIS rozwój”, którego liderem jest Fundacja Integracji Społecznej „Feniks”. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Osi priorytetowej IX. Włączenie społeczne, Działania 9.1 Aktywna Integracja, Poddziałanie 9.1.5 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem projektu jest zwiększenie zdolności do zatrudnienia 120 osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wsparcie społeczno-zawodowe w Centrum Integracji Społecznej „Feniks” oraz 120 osób z ich otoczenia. Łącznie, w okresie realizacji projektu wsparciem zostanie objętych 240 osób. Reintegracja zawodowa przyczyni się do odbudowy i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy. Reintegracja społeczna poprzez zajęcia w pracowniach, kursy kwalifikacyjne oraz staże ma na celu przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej uczestników oraz osób z ich najbliższego otoczenia. Uczestnicy projektu biorą udział w warsztatach: specjalistycznym mobilnych usług sprzątających, szwalniczym, poligraficzno-graficznym, a także warsztacie remontowym i aranżacji wnętrz.

W roku sprawozdawczym pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie zaangażowani w działania projektu motywowali klientów do udziału w warsztatach CIS, wspierali uczestniczące już w projekcie osoby w działaniach umożliwiających poprawę ich sytuacji życiowej tak, aby w konsekwencji stały się samodzielne i dobrze funkcjonujące w swoich rolach społecznych. Z uwagi na trwającą epidemię COVID-19, pracownicy kontaktowali się z uczestnikami projektu telefonicznie, rozmawiali o ich potrzebach, podejmowali tematy dotyczące racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, konieczności regulowania opłat czynszowych, utrzymywania abstynencji od alkoholu. Informowali o możliwych formach pomocy, w tym możliwości uzyskania pomocy psychologicznej; przypominali o konieczności przestrzegania zasad reżimu sanitarnego, profilaktyki i higieny osobistej, udzielali wsparcia emocjonalnego, motywowali do przestrzegania

regulaminu obowiązującego w CIS. Ponadto pracownicy socjalni utrzymywali bieżący kontakt z przedstawicielami Centrum Integracji Społecznej „Feniks” weryfikując, czy uczestnicy wywiązują się z postanowień Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego.

W roku 2021 r. pracownicy socjalni MOPS skierowali do uczestnictwa w projekcie następującą liczbę klientów:

- 1) warsztat: Rozwój potencjału warsztatu remontowego i aranżacji wnętrz – 12 osób;
- 2) warsztat: Stworzenie nowych miejsc pracy w ramach warsztatu specjalistycznych, mobilnych usług sprzątających – 18 osób;
- 3) warsztat: Stworzenie nowych miejsc pracy w ramach warsztatu szwalniczego – 14 osób;
- 4) warsztat: Stworzenie nowych miejsc pracy w ramach warsztatu poligraficzno-graficznego – 16 osób.

„Akcja – Aktywizacja II”

Okres realizacji: 01.01.2021 r. – 30.06.2023 r.

Wykonanie budżetu w 2021 r.: 9 827 zł

Od 10 lutego 2021 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie realizowane są działania projektu „Akcja-Aktywizacja II” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020, Osi priorytetowej IX Włączenie społeczne, Działania 9.1 Aktywna integracja, Poddziałania 9.1.5 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Liderem projektu jest Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Podaj dalej”. Celem projektu jest zwiększenie zdolności osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym do powrotu na otwarty rynek pracy poprzez aktywizację i reintegrację zawodową i społeczną 113 uczestników CIS z terenów miejskich z Gminy Miasta Częstochowy oraz zwiększenie potencjału Centrum Integracji Społecznej „Podaj Dalej” poprzez rozwój i doposażenie istniejących czterech warsztatów zawodowych. Projekt zakłada pracę ze środowiskiem zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz wykluczonym społecznie. Uczestnicy projektu realizują indywidualne ścieżki reintegracji społeczno-zawodowej. Reintegracja zawodowa przyczyni się do odbudowy i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy. Uczestnicy projektu biorą udział w warsztatach: remontowo-stolarskim, poligrafii i intrologacji, aranżacji wnętrz i handmade oraz administracji i teleinformatyki. Reintegracja społeczna ma na celu przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej uczestników.

Do zadań pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej należała w szczególności współpraca z zespołem wspierającym realizację Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego

w zakresie kwalifikacji uczestników do zajęć, wyznaczanie ścieżki reintegracji społecznej uczestnika, rekomendacja do kontynuowania postanowień IPZS po okresie próbnym oraz wspieranie poszerzoną pracą socjalną osoby realizującej IPZS przez cały okres jej uczestnictwa w projekcie. Uczestnicy projektu otrzymali następujące formy wsparcia: zatrudnienie socjalne w ramach CIS, świadczenie integracyjne, które było wolne od zajęć komorniczych, zajęcia z doradcą zawodowym i pośrednikiem pracy, doradztwo prawne, wsparcie psychologiczne, doradztwo ekonomiczne, wsparcie specjalisty terapii uzależnień, codzienny ciepły posiłek, bezpłatne wyjścia do miejsc kultury i rozrywki dla uczestników oraz ich rodzin oraz pakiety reintegracyjne po półrocznym uczestnictwie.

W roku 2021 pracownicy socjalni MOPS skierowali do uczestnictwa w projekcie następującą liczbę klientów:

- 1) warsztat: Administracja i teleinformatyka – 16 osób;
- 2) warsztat: Aranżacja wnętrz i handmade – 8 osób;
- 3) warsztat: Poligrafia i intrologatorstwo – 12 osób;
- 4) warsztat: Remontowo-stolarski – 19 osób.

„Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

Okres realizacji: 05.08.2020 r. – 31.12.2020 r.

Od 1 stycznia 2021 r. rozpoczął się okres trwałości projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, Działania 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, PI 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Głównym zadaniem w okresie trwałości projektu było monitorowanie użyczonego rodzinom zastępczym sprzętu komputerowego i audiowizualnego. W II i IV kwartale roku 2021 pracownicy Sekcji Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej we współpracy z pracownikami Sekcji Informatyki przeprowadzili monitoring sprzętu komputerowego oraz audiowizualnego w 20 miejscach zamieszkania uczestników projektu oraz w 4 placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Wyznaczony pracownik Biura Projektów systematycznie aktualizował listę uczestników projektu wraz z wykazem zawartych umów użyczenia, współpracował w tym zakresie z koordynatorami ze strony Stowarzyszenia na rzecz pomocy dziecku i rodzinie „DLA RODZINY”.

Bezpośrednimi odbiorcami projektu byli wychowankowie umieszczeni w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej, w tym osoby uczące się, które pozostały w pieczy zastępczej do 25. roku życia na podstawie art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ich opiekunowie.

W sytuacjach rozwiązania lub ustania pieczy zastępczej zwracany sprzęt przekazywany był w drodze umowy użyczenia kolejnej rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa osoba uprawniona do otrzymania sprzętu.

W roku 2021 r. w Częstochowie wsparciem w postaci użyczonego sprzętu komputerowego do nauki zdalnej oraz sprzętu multimedialnego (drukarki, urządzenia wielofunkcyjne, głośniki, słuchawki bezprzewodowe, projektory z rzutnikami, telewizory) objętych było 177 podmiotów, w tym: 130 rodzin zastępczych spokrewnionych, 10 rodzin zastępczych zawodowych, 23 rodziny zastępcze niezawodowe, 4 rodzinne domy dziecka oraz 10 placówek opiekuńczo-wychowawczych.

„Częstochowa silna dzielnicami”

Okres realizacji: 02.04.2018 r. – 30.06.2021 r.

Wykonanie budżetu w 2021 r.: 260 694 zł

Celem głównym projektu był wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenach zdegradowanych i peryferyjnych miasta Częstochowy – społeczności lokalnej podobszarów Programu Rewitalizacji oraz dzielnic peryferyjnych, gdzie występowały z dużym natężeniem negatywne zjawiska społeczne, w tym szczególnie bezrobocie. Grupę docelową stanowiły osoby zamieszkałe na obszarach peryferyjnych i objętych PR należące do grupy osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Do 30 czerwca 2021 r. kontynuowano realizowane w latach ubiegłych (od 1 października 2018 r.) działania integracyjne oraz aktywizacyjne na rzecz społeczności lokalnych dzielnic: Błeszno, Dźbów, Grabówka, Lisiniec, Ostatni Grosz, Podjasnogórska, Północ. W związku z trwającym stanem epidemii, związanym z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, praca zatrudnionych animatorów lokalnych polegała głównie na kontaktowaniu się z uczestnikami telefonicznie, poprzez wiadomości e-mail, komunikator Skype oraz platformę ZOOM. Środkiem przekazu były m.in. posty zamieszczane na wspólnym Fanpage Dzielnicowych Ośrodków Społeczności Lokalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, których łącznie w 2021 r. było 979. Tematyka postów inspirowana była pomysłami mieszkańców dzielnic, którzy współpracowali z animatorami, uczestnicy pisali o swoich pasjach, dzielili się przepisami kulinarnymi, itp. Publikowane były zagadki i quizy nawiązujące do historii i najciekawszych miejsc w dzielnicach. Ważną ścieżką tematyczną publikacji animatorów była rekreacja, ekologia, kompetencje cyfrowe, zdrowy styl życia oraz ważne, z punktu widzenia mieszkańca, sprawy dzielnic.

Uczestnicy projektu mogli skorzystać z warsztatów „Treningu umiejętności psychospołecznych” (182 godziny) oraz „Treningu zarządzania własnymi środkami finansowymi” (63 godziny), prowadzonych przez zatrudnionych trenerów, zarówno w formie stacjonarnej z zachowaniem wszelkich zasad reżimu sanitarnego, jak i w formie zdalnej z wykorzystaniem platformy ZOOM. Ponadto, animatorzy lokalni

prowadzili indywidualne spotkania z uczestnikami projektu. W formie zdalnej odbyły się warsztaty świąteczne - tworzenie stroików wielkanocnych z uczestnikami. Kontynuowano również realizację zajęć z zaplanowanego cyklu warsztatów cukierniczych. Z ww. zajęć powstały filmy instruktażowe, nagrywane dzięki możliwościom programu Vegas Pro, przeznaczonego do obróbki filmów. Filmy z zajęć zostały opublikowane na profilu Facebook „MOPS Dzielnicowe Ośrodki Społeczności Lokalnej” oraz na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie.

W ramach projektu zrealizowano również specjalistyczne porady żywieniowe dla uczestników w formie „Indywidualnych konsultacji dietetycznych” (120 godzin). W celu przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom pandemii COVID-19, w miesiącu maju i czerwcu zorganizowano cykl warsztatów pn.: „Łagodzenie skutków pandemii COVID-19 oraz przeciwdziałanie jej negatywnym konsekwencjom” (30 godzin). Wychodząc naprzeciw potrzebom zgłaszanym przez mieszkańców dzielnic objętych wsparciem projektu, od dnia 26 maja 2021 r. do końca trwania projektu zatrudniono psychologa, pełniącego dyżur w DOSL Północ oraz DOSL Ostatni Grosz. Ponadto, celem włączenia społeczeństwa w życie społeczne i kulturalne po długotrwałej izolacji spowodowanej ograniczeniami związanymi z obostrzeniami COVID-19, dla najbardziej aktywnych uczestników projektu zakupiono 52 vouchery do teatru na wybrany spektakl.

Przeprowadzono także inicjatywę mieszkańców dzielnic objętych wsparciem projektu, polegającą na stworzeniu pasów zieleni w każdej z dzielnic. Prace polegały na nasadzeniu roślin ozdobnych, w tym krzewów i kwiatów. Stworzone w formule partycypacji mieszkańców pasy zieleni stanowią dodatkowy akcent dekoracyjny terenu wokół danej placówki (szkoły, przedszkola) oraz wzbogacają krajobraz dzielnicy. Miejsca te służą mieszkańcom, a jednocześnie pozwalają na wykorzystanie wolnej, dotąd niezagospodarowanej przestrzeni oraz upiększenie dzielnic przy zaangażowaniu potencjału mieszkańców. Wykonano również inicjatywę mieszkańców dzielnicy Grabówka, polegającą na wspólnym malowaniu sali przedszkola zlokalizowanego na terenie dzielnicy, do którego uczęszczają dzieci uczestników projektu.

Animatorzy lokalni wzięli czynny udział w organizowanych w dniach 14 – 25 czerwca 2021 r. na terenie miasta Częstochowy VII Częstochowskich Dniach Profilaktyki, poprzez realizację działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących profilaktyki uzależnień, tj.: „Aktywni w dzielnicy” – promocja aktywnego stylu życia - spacer edukacyjny, „Dzielnica bez uzależnień” – spotkanie z prezesem Stowarzyszenia Abstynenckiego „Północ”, „Młodzież w szponach uzależnienia” – rozmowa z mieszkańcami, jakie są pierwsze symptomy uzależnienia wśród młodzieży? Gdzie szukać pomocy?, „Uświadamiamy od najmłodszych lat” – rozmowa z psychologiem, mająca na celu uświadomienie najmłodszej części społeczności dzielnicy, czym jest uzależnienie i trudne emocje z tym związane, „Dzieci uświadamiają dorosłych” – stworzenie galerii prac plastycznych dzieci w siedzibie DOSL po rozmowie z psychologiem, prezentacja dotycząca alkoholizmu – „Jak ten nałóg może wpłynąć na nasze życie?”, „Sport jako alternatywa dla nałogu – jak sport może pomóc w wyjściu z uzależnienia oraz rozładować

negatywne emocje”. Na potrzeby realizacji wyżej wymienionych działań zakupiono produkty spożywcze i animacyjne. W ramach podziękowania za zaangażowanie dzieci otrzymały słodki poczęstunek.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, animatorzy lokalni włączyli się w akcję „Zostaw 1% w Częstochowie”. W Dzielnicowych Ośrodkach Społeczności Lokalnej odbyły się spotkania informacyjne z ekspertem w dziedzinie pieczy zastępczej w ramach „Tygodnia Rodzicielstwa Zastępczego”.

W 2021 r. zrekrutowano łącznie 8 uczestników: DOSL Północ - 2 osoby, DOSL Dźbów – 2 osoby, DOSL Ostatni Grosz – 2 osoby, DOSL Lisiniec – 1 osoba, DOSL Błeszno – 1 osoba. Zaktywizowano zawodowo 10 osób (podjęcie zatrudnienia).

Dnia 30 czerwca 2021 r. zakończono działalność Dzielnicowych Ośrodków Społeczności Lokalnej.

XI. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ, WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2022 ROK

1. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- zwiększenie środków finansowych na doposażenie miejsc pracy pracowników zwłaszcza w sprzęt komputerowy,
- zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów – psychiatrów oraz psychologów – dla podopiecznych MOPS,
- zamiana lub generalny remont lokalu przy Alei Niepodległości 20/22, który zajmuje Rejonowy Zespół Pomocy Społecznej Nr 1,
- rozwój pomocy dla osób niepełnosprawnych przewidzianej w programie „Aktywny samorząd”, zwłaszcza pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym oraz pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz placówkami edukacyjnymi w celu promowania ww. pomocy dla osób z niepełnosprawnością,
- zwiększenie liczby mieszkań chronionych dla osób bezdomnych realizujących Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności,
- stworzenie lokalnej – gminnej bazy tłumaczy w celu zapewnienia dostępu pracowników MOPS do tłumaczy języków obcych w związku z załatwianiem indywidualnych spraw cudzoziemców (m.in. obywateli Afganistanu, Ukrainy, Włoch, Mołdawii).

2. Potrzeby w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- kontynuowanie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez działania ukierunkowane na zmniejszenie ilości placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej,
- zwiększenie dotacji celowej na realizację zadań zleconych z zakresu wspierania i systemu pieczy zastępczej w celu umożliwienia organizacjom pozarządowym zatrudnienia specjalistów,

- tj.: psychologa, pedagoga, superwizora, asystenta rodziny, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, wychowawcy czy terapeuty,
- poszukiwanie i ustanawianie rodzin wspierających jako formy wsparcia skierowanego dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Dyrektor

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Częstochowie

(-) Małgorzata Mruszczyk